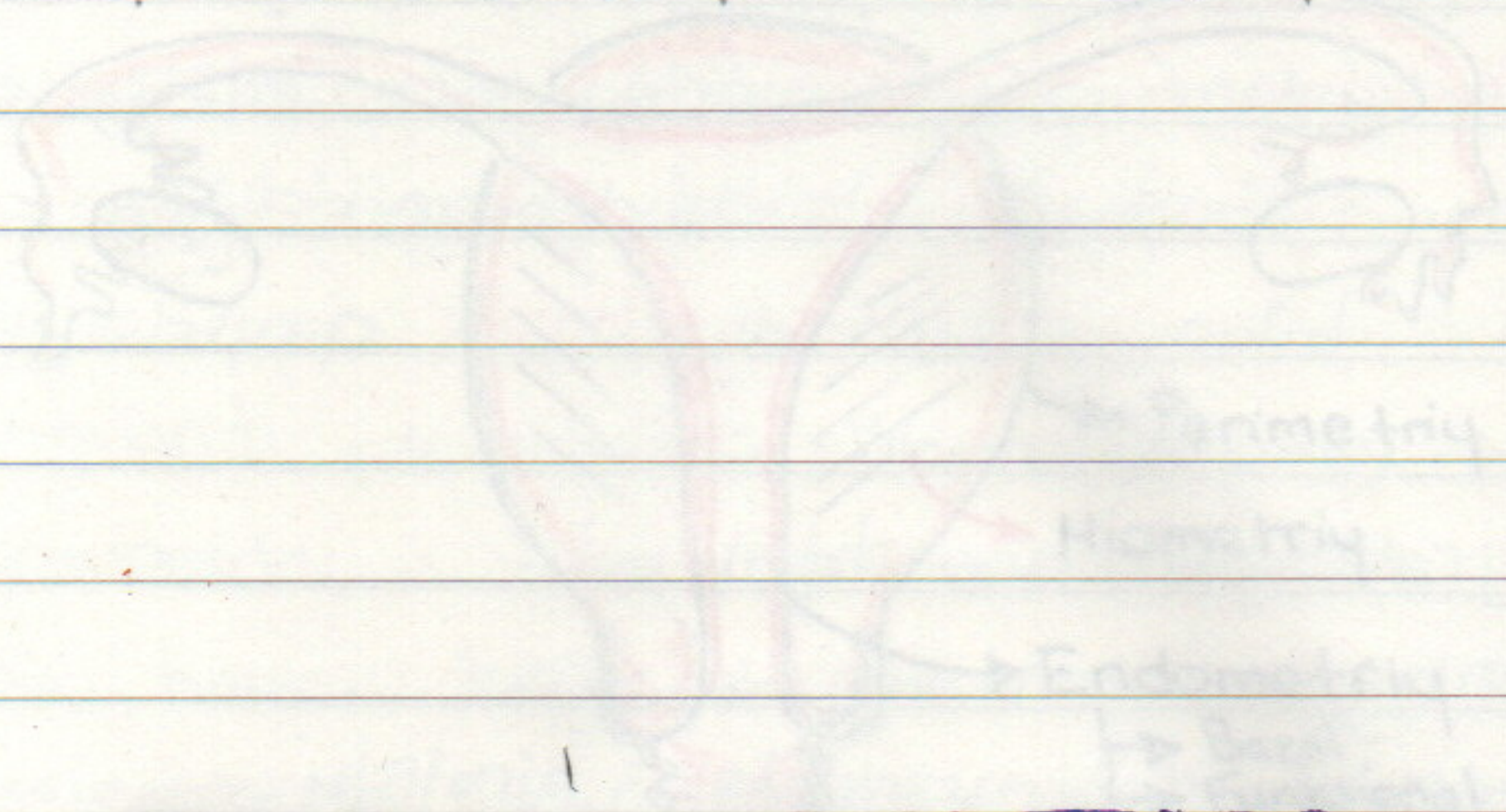

Bahardan patologiyalari: Endometriy kasalliklari

РЕПРОДУКТИВ ТИЗИМ

Менструация - бардан эндометриси

2ta fazani boshdan kechiradi

1-faza: Proliferativ (Esterogen ta'sirida)

2-faza: Sekretor (Progesteron ta'sirida)

MUHAMMAD UMAR'S NOTES

• Proliferativ fazada: endometriy hujayralari esterogen ta'sirida giperplaziyaga uchraydi, natijada endometriy hajmi ko'payib boradi.

- ovulation -

• Sekretor fazada: Progesteron ta'sirida boshdan sekret qilib chiqqan ushbu hujayralar qat'iq qilib qolgan bo'lsa, progesteron ↓ - bu o'zgarish natijasida menstruatsiya →

menstruatsiya →

TERATOGEN

TERATOGENLARNING TA'SIRIGA QARAB HOMILA DORLIKNING DAURLARGA BO'LINISHI:

1. 2 Haftagacha - "all or none" period

Bu davrda implantatsiya va bilaminar disk shakllanadi.

→ Agar teratogen ta'sir qilsa yo homila shakllanadi yoki ☒.

2. 2-8 Hafta - "embriional rivojlanish" davri

Organogenez shu vaqtda, agar teratogen ta'sir qilsa

→ Struktural defektlar bo'ladi.

3. 8-Haftadan sўng - "fetal" period

Organlar faqat o'sadi, agar teratogenlar ta'sir qilsa organlarda o'sishdan orqada qolish kuzatiladi.

Donlar homiladorlikda xavfiga ko'ra 5ta guruh:

A guruh: Xavfsiz (Tadqiqotlarda zarari aniqlanmagan)

B guruh: Nisbatan xavfsiz (Hayvonlarda tadqiqotda - xavfsiz odamlarda yetarlicha tadqiqot yo'q)

C guruh: Xavf ehtimoli bor, faqat zarurat bo'lsa bo'ladi

[Foydasi → xavfdan yuqori bo'lganida qo'llaniladi]

→ Hayvonlarda tadqiqotda - xavf aniqlangan

→ Odamlarda tadqiqot yetarlicha emas

D guruh: Homilaga xavfi aniqligi isbotlangan.

- Ona hayotini saqlab qolish u-n zaruratda.

X guruh: Mutlaqo taqiqlangan, kuchli teratogen.

Absolyut qarshi ko'rsatma!

A guruh

xavf oshib boradi!

X guruh

TERATOGEN

• ACE inhibitorlari [Angiotensinogen $\xrightarrow{\text{RENIN}}$ Ag 1 $\xrightarrow{\text{ACE}}$ Ag 2]

Rivojlanishks
anamiyctli [Bosh miya
Buyraklar

- Buyrak yetishmovchiligi
- Oligogichroamniot
- Gipokalvaria (Bosh suyaklari toliq rivojlanmagan)

• Alkillorchi agentlar [kimyo terapiyada \rightarrow onkologiyada]

- Quloq / yuz anomaliyalari
- Barmoqlar shakllanmasligi

• Aminoglikozidlar [Antibiotik]

\rightarrow Ototoksik

• Antiepileptik dorilar [talvasaga qarshi preparatlar]

- \rightarrow Nevralgiya defektlari
- \rightarrow Tuqma yurak nuqsonlari
- \rightarrow Tanglay tirtigi
- \rightarrow Qisqa barmoqlar
- \rightarrow Yuzda abnormallik

• Valproat kislotasi *** (nerv neuri defekti)

• Fenitoin

• Fenobarbital

• Karbamazepin

• Antiepileptik dorilar foliy kislova miqdorini sezulari ko'may tiradi!

- Shu sababli homiladorlikda talvasaga qarshi preparatlar istemol qilinsa birge. Ukdq foliy kislova preparatlarini ham yuqori dozada istemol qilib yurish k-k.

• Fenitoin natijasida - Fetal Hydan tom Syndrome

- Fenitoin - Hydan toinning hosilasi

- Yuzdagi cinomalliklarga sabab boladi:

Keng - qisqa burun

Bir-biniga yaqin joylashgan kuzuk

Quloqlarda malformatsiya

Mikrosefaliya

Biri tanglay, Quyon lob

• Dietilstilbestrol [estrogen preparati]

- Homila tushishi, muddatdan oldin tugish

- tugunq holatlarini oldini olish uchun

1970 - yillarda ishlatilgan

Nojoya ta'sirlari:

- Bachadon gipoplaziyasi

- Servikal gipoplaziyasi

- Vaginal adenozis - Clear cell

Qinda berli epiteliy bolishi

metaplaziya

↓
displaziya

↓
carcinoma

adenocarcinoma

- Müllerian duct abnormalities:

Septate [Bachadonda tasiq bōlishi]

Bicornuate [Ikki shoxli bachadon]

Didelphys [Ikki ta bachadon]

o Ftorquinolones [Antibiotik]

- to'g'aylarda defektlar

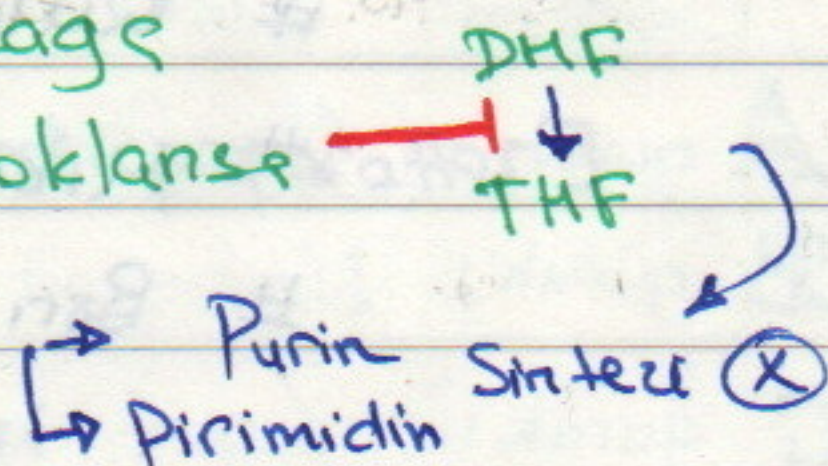
! homiladorlar va yoshi keksalar u-ni qarshi ko'rsatma.

o Folat antagonistlari [Metotreksat, Trimetoprim]

- Nerv nayi defektlari (Spina bifida)

Ta'sir qilishi: DHF Reduktazaga

Digidro Folat Reduktaza bloklansa

o Isotretinoin [Vitamin A hosilasi]

Qollanilishi: Husnbuzarlarga qarshi

Teratogenligi:

- Kraniofatsial defektlar (dismorfizm, mikroftia)

- MNS defektlari

- Yurak defektlari

- Timus defektlari

! Qabul qilinsa →

o kontraseptiv vositalar

bilan borganida

qabul qilish kerak.

Psixiatriyada:

• Litiy preparatlari [Bipolyar kasalliklarni davosi un]

- Ebshteyn anomaliyasi → Yurakda 3 tovaqal
- Klapanning juda ham pastda joylashuvi

• Methimazole [Gipertireozda] [D -guruh]

1-trimestrda teratogen: Aplasia Cutis.
(Teri / Sochlar yetishmovchiligi) ←

Gipertireozda asosan Metimazol va Propiltiouratsil preparatlari qollaniladi:

• 1-trimestrda Propiltiouratsil qollanilishi k-k

2-3 tr.da: gepatotoksik ta'sir qiladi.

• 2-3 trimestrda Metimazol qollanilishi k-k

1-tr.da teratogen ta'sir ko'shatadi.

• Tetrasiqlinlar

- Tishlarning qora rangli botishi

- Suyaklar o'sishini ingibirlash

• Thalidomide [1950' yillarda qollanilgan] X guruh

→ sedativ

→ multiple myeloma

→ davosi uchun

— Qöl-oyuq defektlariga sabab bōlgan:

ameliq → bōlmasligi

micromeliq → kichikligi

phocomeliq → abnormalligi

◦ Warfarin [Antikoagulant] [D guruh]

— Fetal gemmoragiya, Spontan abort

— Optik atrofiya (kōzish ↓)

— Warfarin embriopatiyasi:

Suyak va toqay abnormalliklari

Nasal gipoplaziya

Qöl-oyuq gipoplaziya

Stippled Epiphyses: [X-ray: epifizda kichik, nuqtasimon soxalanishlar]

! Homiladorlikda warfarin o'rniga Geparin qōllanilishi kerak.

Warfarin → Yōqda eruvchan

Geparin → Suvda eruvchan (Platsenta or Bosh) o'tmaydi.

X-ray defektlariga sabab bōlgan

— HNG defektlariga sabab bōlgan

— Yurak defektlariga sabab bōlgan

— Timus defektlariga sabab bōlgan

o Alkogol

- Fetal Alcohol Syndrome
- Microcephaly
- Intellectual disability
- Yurak defektlari: (Fallo tetrazadasi, Bolmache, Qo'nacha, a.o.t.nu)

Fetal Alcohol Syndrome:

- Qovog yonigi kichik bo'lishi
- Buzun qanshani yassilashishi
- Yuqori lab ingichkakashishi
- Yuqori lab ustidagi chuqurda tekislanishi

o Opioidlar

- Neonatal Abstinence syndrome

Bola ham opioidlarga o'rganib qoladi.

- Emish refleksi buzilishi
- Baqizib yig'lash
- Tremorlar
- Aksirish
- Diareya

Davolashda: opioid agonistlaridan:

Toliq agonist: Methadone, Morphine

Qisman agonist: Buprenorphine

o Kokain

- Vaqtdan oldin tugʻuq
- Tana massasi ↓
- Ōsish-rivojlanishdan ortda qolish

Mexanizmi: Kokain → Vazokonstriksiya

o Tamaki chekish

- Vaqtdan oldin tugʻilish
- Ōsish-rivojlanishdan ortda qolish
- Tana massasi ↓
- SIDH: Sudden infant death syndrome
 → hisatdan olib qolish
- ADHD: Attention deficit hyperactivity disorder

Mexanizmi: Nikotin → Vasokonstriksiya

CO → Hemoglobinga O₂ dan 200x oson birlashtirishi

o Hod ↑ yoki ↓ - Tugʻma gipotireoz

o Diabet → Bir qancha patologiyalar:

1# Caudal Regression Syndrome (Sacral Agenesis)

Tananing pastki qismlari yaxshi rivojlanmaydi

↳ Sirenomeliya → "Mermaid Syndrome"

↳ Suv panjarasizlik → Oyoqlar qoʻshilib ketishi

⊕ Spina bifida

o Onada Fenilketonuriya (PKU)

Fenilalanin $\xrightarrow{\text{F.Gidroxylaza} \otimes}$ Tirozin

Natijada: Fenilalanin oshib qolmay, miqdori \uparrow

- O'sish \downarrow

- mikrosefaliya

- Intellektual \downarrow

- Tugma yuzak nuqsonlari

Davosi: Ratsiondan Phenilalaninni chiqarib yuborish

o Metilmerkuriy (methylmercury) [Yirtqich baliqlar tarkibida]

- Neurotoksiklik

o X-Ray [Rentgen nurlari]

- Mikrosefaliya

- Intellektual \downarrow

- O'sish \downarrow

! Agar x-Rayga ko'rsatma bo'lsa qo'ngoshin
kiyim kiyilib homila himoyalansin ketak!
(Lead Shielding)

the end...